

Oslo, 13. mars 2020

Klima- og miljødepartementet

INNSPILL TIL NY FIREÅRIG AVTALE MELLOM KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET OG ENOVA

Det skal inngås en ny fireårig avtale mellom Klima- og miljøpartementet (KLD) og Enova om forvaltning av midlene i Klima- og energifondet, gjeldende fra og med 2021. Naturvernforbundet vil med dette gi innspill til hvordan en ny avtale kan sikre at Enova bidrar til å nå klima- og naturmål.

Vi vil samtidig benytte anledningen til å takke for et godt samarbeid med KLD og Enova over flere år for å fase ut fossil oljefyring. Det er en suksesshistorie som viser hvordan flere aktører og virkemidler kan spille på lag. Nå håper vi at KLD med ansvaret for Enova kan ta et tilsvarende krafttak for energisparing.

Oppsummering av våre innspill

- Enova må ha mål for redusert energiforbruk i tillegg til reduksjon av klimagassutslipp.
- Enova må ha mål for energifrigjøring i bygg.
- Enova må gi støtte til informasjonstiltak.
- Enova må inkludere arbeidet med sirkulærøkonomi i sitt virke.
- Enova må få mer midler.

Bakgrunn

Naturvernforbundet lanserte i høst en rapport som viste at full utfasing av fossil energi innen 2040 er mulig å oppnå uten storstilt utbygging av ny fornybar energiproduksjon, men det forutsetter massiv satsing på energieffektivisering, redusert energibruk i transportsektoren samt en styrt avvikling av petroleumssektoren.¹

Enova er et viktig verktøy for å klare dette og gjør mye bra i dag. Med flyttingen av Enova til KLD håper vi det blir en prioritering av det som bidrar til både reduserte klimagassutslipp og ivaretagelse av naturmangfoldet. Naturvernforbundets utgangspunkt er at den mest miljøvennlige energien er den som ikke brukes.

Granavolden-plattformen har følgende punkter:

- Opprettholde, og gradvis styrke, mulighetene for egenprodusert energi for husholdninger, borettslag og landbruket
- Legge til rette for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi.
- Realisere målet om 10 TWh energisparing i bygg innen 2030

Enova må i mandatet få et tydelig ansvar for at dette skjer.

¹ https://naturvernforbundet.no/energi/fornybar_energi/norge-kan-bli-fossilfritt-i-2040-article39760-120.html

Sette et forpliktende mål for redusert energiforbruk i byggsektoren

Enova kan ikke bare ha et mål om reduksjon i utslipp av klimagasser. Elektrifisering av transport og industri krever tilgang på fornybar strøm. Spesielt i byggsektoren er det et stort potensial for å frigjøre strøm som kan brukes til nye formål.

Frigjøring av energi fra norske bygg er ikke bare nødvendig for å få fornybar energi til å fase ut fossilt på en måte som reduserer presset på naturen. Det er også med på å redusere effekttoppene og med det forsyningssikkerheten.

En ny oppdragsavtale med Enova må tallfeste Enovas andel av ansvaret for å realisere en reduksjon på 10 TWh i eksisterende bygg innen 2030. Det betyr at dagens ordninger må utvides og suppleres, og at det må komme tiltak for borettslag.

Ettersom privatpersoner bidrar betydelig til Klima- og energifondet gjennom påslaget på nettatariffen, er det naturlig at en del støtteordninger fortsatt har boligeiere som målgruppe.

Prinsipielt mener Naturvernforbundet at tilskuddsnivået for å spare energi alltid skal være minst like høyt som for å produsere ny energi. Til nå er det satset langt mer på energiproduksjon enn energisparing, selv om energisparing har flere positive effekter.

Som et alternativ eller tillegg til støtte gjennom Enova ønsker Naturvernforbundet at det utredes en ordning med energispareforpliktelser (hvite sertifikater) som pålegger for eksempel nettselskap å levere tiltak som reduserer en prosentandel av deres energisalg.

Informasjonstiltak

Enova bør gi tilskudd til informasjonstiltak som sikrer at kunnskap om gode miljøtiltak når mange. Det er fortsatt en utfordring at ikke all kunnskap når ut til dem det gjelder. Vi foreslår derfor at Enova har en ordning der ulike aktører kan søke om støtte til målrettede informasjonstiltak til relevante grupper. Informasjonen bør for eksempel vise hvilke energismarte tiltak som lønner seg, uavhengig av om disse får støtte fra Enova.

I tillegg bør Enova ha egne programmer for grupper som borettslag og kommuner der de veiledes og følges opp på en god måte siden de har spesielle beslutningsprosesser. Her kan Enova bidra, slik at energieffektiviseringstiltak som ikke blir gjennomført av ulike grunner, faktisk blir realisert. Her kan det også gis støtte til kommuner som vil tilby energirådgivning til husholdninger.

Sirkulær økonomi

Teknologiutviklingen vil ikke være nok til å løse klimautfordringene. Vi trenger i tillegg nye forretningsmodeller som er sirkulære. Enova må være pådriver for prosjekter som reduserer ressursbruken – altså produkter som baserer seg på sirkulære løsninger, både i produksjon og i bruk, og som stimulerer til materialbanker i sektorer med mye overskuddsmaterialer.

Økonomiske overføringer til Enova

Skatte- og avgiftssystem bør tilrettelegge for miljøvennlige løsninger innen bygg, industri og transport. I tillegg kan støtte gjennom Enova og andre bidra til at tiltak gjennomføres.

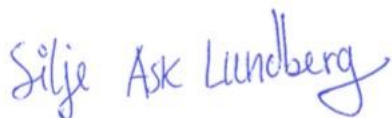
Overføringen til Enova bør de neste årene økes, slik at Enova får muskler til å både gjennomføre de store løftene i industrien, få fram nye piloter og samtidig støtte kjente tiltak i bygg. Mer penger til Enova kan finansieres gjennom å øke påslaget på nettatariffen til Klima- og energifondet eller gjennom en kombinasjon av økt avgift på elektrisitet og økte bevilgninger.

Arnstad-utvalget (2010:56) foreslo at det hvert eneste år fra 2015 til 2020 bør gis i overkant av 2 milliarder kroner i tilskudd til energisparetiltak i bygg eller tilsvarende ordninger. Det tilsvarer nærmere 2,5 milliarder kroner i dagens kroneverdi. Det er på tide at dette følges opp.

Avslutning

Det er en formidabel oppgave vi har foran oss med å kutte utslipp og hindre tapet av natur. Avtalen med EU med utslippsbudsjetter gjør at tiltak tidlig i perioden 2021–2030 har mer å si enn tiltak seint i perioden. Vi håper KLD gir Enova de finansielle musklene og rammene som trengs for at vi skal klare dette.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

leder